

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 153 din 10.04.2024

Dosar nr.: 510/2022

Petiția nr.: 5373/01.08.2022

Petentă: ..

Reclamați: . (R1), . . (R2), . . . SRL (R3)

Obiect: Petenta reclamă o posibilă faptă de discriminare împotriva sa și a persoanelor de etnie română, ca urmare a faptului că părțile reclamate au publicat un anunț de vânzare în cadrul căruia au menționat că prețul imobilului este mai mic pentru cetățenii de etnie romă, dar și comisionul agenției este redus la jumătate.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul procedural ales al petentei

1. ..

Numele, domiciliul ales și sediul părților reclamate

2. ..

3. ..

4. .. SRL – prin reprezentant, ..

II. Procedura de citare:

5. Având în vedere prevederile art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (republicată), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 5373/16.09.2022, respectiv nr. 6419/16.09.2022, a citat părțile pentru data de 04.10.2022.

6. Prin adresele nr. 9185/19.12.2022, părților reclamate le-a fost comunicat un exemplar al notelor scrise formulate de petentă. Totodată, părțile reclamate au fost informate de posibilitatea de a formula concluzii scrise în termen de 15 zile de la primirea prezentei adrese.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

7. Petenta a formulat memoriul nr. 5373/01.08.2022, prin care a solicitat constatarea și sancționarea unei posibile fapte de discriminare săvârșită atât împotriva sa, cât și împotriva persoanelor de etnie română.

8. Astfel, petenta susține că părțile reclamate au publicat un anunț de vânzare al imobilului vecin, în cuprinsul căruia s-a menționat că: „*Prețul solicitat de proprietar este de 40.000 euro.*”

Pentru cetățenii de etnie romă prețul solicitat este de 38.000 euro, iar comisionul perceput de agenție este redus cu 50%.”

9. Petenta susține că faptele agenției imobiliare, în calitate de intermediar al imobilului au drept scop intimidarea sa și a soțului său care locuiesc în imobilul din curtea comună.

10. Totodată, petenta menționează că a solicitat agenției imobiliare să modifice textul redat în anunțul imobiliar, indicând că, în caz contrar, urmează să se adreseze Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării și Agenției Naționale pentru Protecția Consumatorilor în vederea sancționării societății dumealor.

11. În probațiune, petenta anexează înscrisuri.

12. Prin adresa nr. 6947/03.10.2022, petenta a formulat note scrise prin care a susținut că a solicitat în mod amiabil modificarea anunțului pe motiv că este abuziv și discriminatoriu, dar reclamatul a susținut că nu petenta alege noul proprietar, încurajând astfel vânzarea imobilului către persoanele de etnie romă prin practicarea de prețuri preferențiale.

13. Conform petentei, agentul imobiliar nu a fost transparent cu clienții săi și nu le-a comunicat situația reală a imobilului, cu scopul de a o vinde sub orice mijloace și de a încasa comisionul.

14. Concluzionând, petenta solicită constatarea și sancționarea faptei și anexează înscrisuri.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

15. Prevederile legislative și jurisprudența relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României:

Art. 1 Statul român: „(...) (3) *România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*

(...)”

Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni „(...) (2) *România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.*”

Art. 16 Egalitatea în drepturi: “(1) *Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*

(2) *Nimeni nu este mai presus de lege. (...)*”

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2 alin. 1: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Art. 10 lit c): „În înțelesul prezentei ordonanțe, eliminarea tuturor formelor de discriminare se realizează prin: c) sancționarea comportamentului discriminatoriu prevăzut în dispozițiile alin. (1) - (7).”

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

Art. 14 Interzicerea discriminării: „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Art. 17 Interzicerea abuzului de drept: „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

Principiile de analiză

16. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă: la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**, la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

17. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „**criteriului protejat**”.

18. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**: existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință; existența unui criteriu de discriminare; existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat; tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege; existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

19. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act / a unei fapte care încalcă dreptul la un

tratament egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

Aplicarea principiilor la spetă

20. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra unei posibile fapte de discriminare săvârșită împotriva petentei și a persoanelor de etnie română, ca urmare a faptului că părțile reclamate au publicat un anunț de vânzare în cadrul căruia au menționat că prețul imobilului este mai mic pentru cetățenii de etnie romă, dar și comisionul agenției este redus la jumătate.

21. Concret, pe site-ul părții reclamate R3 a fost publicat un anunț de vânzare al imobilului vecin cu imobilul petentei, anunț în cuprinsul căruia, la rubrica *Detalii preț*, a fost specificat că: „*Se preferă doar varianta de achiziție cash. Prețul solicitat de proprietar este de 40.000 Eur. Pentru cetățenii de etnie ROMĂ, prețul solicitat este de 38.000 Eur, iar comisionul perceput de agenție este redus cu 50%.*”

22. Colegiul reține că prin adresele nr. 6419/16.09.2022, respectiv nr. 9185/19.12.2022, părților reclamate le-a fost solicitat să formuleze un punct de vedere cu privire la aspectele semnalate de petentă prin memoriul depus. Solicitarea Colegiului a rămas fără răspuns.

23. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

24. În considerarea incidenței obiectului petiției la câmpul de aplicare al O.G. nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de C.N.C.D. este administrativ – jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile din litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

25. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care anunțul de vânzare al imobilului, respectiv mențiunea care defavorizează din punct de vedere al prețului vânzării persoanele care nu aparțin minorității romă, ar fi putut aduce atingere dreptului de proprietate al majorității, astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

26. Așa cum rezultă neechivoc din anunțul publicat pe site-ul părții reclamate R3, prețul imobilului era condiționat de apartenența la etnia romă, concretizându-se un tratament diferențiat, care lezează dreptul de proprietate al posibililor cumpărători care nu aparțin acestei minorități.

27. Referitor la condiționalul *coram publico* al faptei incriminate, Colegiul apreciază că acest element constitutiv al faptei sesizate de petent nu necesită o abordare specială și aprofundată, având în vedere că acesta se reliefează în mod apriat (anunțul posibil discriminatoriu fiind expus într-un cadru online, respectiv pe site-ul părții reclamate R3).

- 28.** Colegiul director reține că, din cuprinsul anunțului indicat rezultă că mențiunea făcută cu privire la prețul și comisionul redus vizează sensul indicat de petentă, făcând aluzie la apartenența etnică a posibilului viitor cumpărător.
- 29.** Colegiul apreciază că este fără putință de tăgadă faptul că defavorizarea majorității în comparație cu persoanele care aparțin etniei rome are ca premisă considerații personale ale părților reclamate cu privire la o eventuală conduită atașată originii etnice și trăsăturilor individuale, fapt ce plasează o astfel de manieră redacțională în câmpul discriminării persoanelor care nu aparțin etniei rome.
- 30.** Totodată, Colegiul director s-a raportat la definiția măsurilor afirmative, concept care „desemnează promovarea principiului egalității de tratament pentru membrii anumitor grupuri de persoane dezavantajate, oferind acestor membri anumite forme de tratament preferențial. Măsurile afirmative constau în măsuri speciale adoptate temporar pentru accelerarea realizării egalității de șanse”.
- 31.** Având în vedere definiția măsurilor afirmative, Colegiul director reține că, în speță, posibila măsură afirmativă nu poate fi adoptată de către o persoană de drept privat având în vedere că împrejurarea prețului mai mic nu poate accelera realizarea egalității de șanse între categoria defavorizată, respectiv persoanele care aparțin etniei rome, și majorității.
- 32.** În ceea ce privește răspunderea părților reclamate, Colegiul director reține că partea reclamată R3 este deținătoarea site-ului online, rezultând astfel obligația implicită de a verifica și cenzura anunțurile cu un conținut discriminatoriu, în scopul preîntâmpinării efectelor lezatoare a unor drepturi în contextul publicării serviciilor oferite de anumiți prestatori găzduiți pe platforma online deținută și administrată.
- 33.** În virtutea mențiunilor făcute, Colegiul reține că partea reclamată R3 putea și trebuia să cenzureze sau să modereze publicarea pe site-ul propriu a anunțurilor cu posibil conținut discriminatoriu. Or, prin decizia de a publica respectivul anunț, reclamata R3 și-a însușit pe cale implicită caracterul discriminatoriu.
- 34.** Răspunderea juridică a administratorului site-ului online pentru anunțurile discriminatorii și restricționării utilizatorilor rezultă și din administrarea *mutatis mutandis* a jurisprudenței CEDO.
- 35.** În acest sens, Colegiul invocă, cu valoare de jurisprudență relevantă în prezenta cauză, Cauza *Delfi vs. Estonia* din 10.10.2013, din care rezultă că o publicație online răspunde juridic atât pentru materialele editate/publicate, cât și pentru comentariile defăimătoare.
- 36.** Prin urmare, în raport cu situația supusă analizei, se reține că reclamatei R3 îi incumbă, atât obligația de a nu săvârși o acțiune comisivă discriminatorie, cât și obligația de a nu avea un comportament pasiv atunci când este necesară emiterea unei dispoziții prin care să fie înlăturată discriminarea.
- 37.** Totodată, având în vedere că prevederile art. 1373 alin. (1) din Codul Civil definesc noțiunea de comitent prin prisma unui raport de subordonare, în virtutea căruia comitentul direcționează, controlează și supraveghează activitatea prepusului, precum și faptul că, pentru a fi atrasă răspunderea comitentului, nu este necesar ca prepusul să fi acționat la ordinul direct al superiorului.
- 38.** Prin urmare, faptul că agentul imobiliar nu ar avea printre atribuțiile/responsabilitățile expres prevăzute și pe aceea de a cenzura sau nu anumite anunțuri imobiliare, nu este de natură să înlătore răspunderea contravețională.
- 39.** De altfel, în sarcina comitentului era obligația de a repara posibilele acțiuni discriminatorii cauzate de prepușii săi ori de câte ori fapta săvârșită de aceștia avea legătură cu atribuțiile

sau cu scopul funcțiilor încredințate, nefiind condiționată de existența unor dispoziții directe ale comitentului.

Concluzii

40. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere **mesajul transmis prin anunțul publicat și obiectivul urmărit de către reclamați**, Colegiul director constată că fapta sesizată constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 10 lit. c) din O.G. 137/2000, republicată.

41. În consecință, raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul dispune, cu unanimitate de voturi sancționarea **părții reclamate R3** cu amendă contravențională în cuantum de 10.000 lei, pe care o consideră disuasivă, efectivă și proporțională cu pericolul social al faptei săvârșite, având în vedere prevederile art. 26 din O.G. nr. 137/2000 "(1) *Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*"

42. Totodată, raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul dispune, cu unanimitate de voturi, aplicarea sancțiunii contravenționale a avertismentului **părții reclamate R1, respectiv a părții reclamate R2**, conform art. 26 alin. (1) din O.G. 137/2000 republicată, coroborat cu art. 5 alin. (2) lit. a), respectiv art. 6 și 7 din O.G. nr. 2/2001 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare, având în vedere R1 și R2 sunt persoane fizice, iar responsabilitatea este în sarcina angajatorului, respectiv a părții reclamate R3.

43. La stabilirea cuantumului amenzii aplicate au fost avute în vedere următoarele circumstanțe agravante: modul de exprimare, răspândirea publică a mesajului, dat fiind modul deliberat în care a reclamații au intenționat să-și susțină propriile convingeri.

44. În acest sens, Colegiul director apreciază că aspectele prezentate mai sus prezintă o gravitate sporită mai ales prin transmiterea unor astfel de mesaje în spațiu public care se pot transforma în comportament de instigare la ură îndreptată împotriva unei comunități, fapt pentru care se justifică aplicarea sancțiunii cu amendă în vederea descurajării unor astfel de comportamente și atitudini.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, **cu unanimitate de voturi** a membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 10 lit. c) din O.G. 137/2000, republicată;
2. Sancționarea părților reclamate R1 și R2 cu avertisment conform art. 5 alin. (2) lit. a), coroborat cu art. 6 și 7 din O.G. nr. 2/2001;
3. Aplică sancțiunea cu amendă în cuantum de 10.000 lei conform art. 26 alin. 1 din **O.G. 137/2000**, republicată, în sarcina părții reclamate R3 – .. SRL ..
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Amenda se va achita la **Direcția Fiscală a Municipiului Timișoara** (cu sediul în Timișoara, str. Aristide Demetriade, nr.1, jud. Timis), dovada plății se va transmite către C.N.C.D. în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

RADU COSMIN SĂVULESCU – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

Red.: A.D.

Data redactării: 13.05.2024

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.